

СПІЛЬНА ЗАЯВА ФАСИЛІТАТОРІВ ДІАЛОГУ

ПРО ЦІННІСНІ ЗАСАДИ ПОЛІТИКИ РОЗБУДОВИ МИРУ І ДІАЛОГУ В УКРАЇНІ

МИ, ІНІЦІАТОРИ ЦЬОЇ ЗАЯВИ, члени спільноти професійних фасилітаторів діалогу¹, які мають багаторічний досвід аналітичної та практичної роботи з соціальними конфліктами, звертаючись до уповноважених органів державної влади, представників міжнародних організацій і громадянського суспільства:

- **вітаємо** активізацію уваги держави до викликів, що виникли внаслідок збройного конфлікту, підтримуємо пошук стратегічних підходів до питань деокупації, реінтеграції, перехідного правосуддя, розбудови миру, посилення соціальної згуртованості, трансформації соціальних конфліктів, зниження соціальної напруги та поляризації в країні;
- **підкреслюємо важливість** того, що слова «діалог» та «національний діалог» все частіше звучать від представників держави, різних суспільних та політичних груп, міжнародних організацій і обговорюються в українському суспільстві;
- **розуміємо** складність та супутні виклики процесів миробудування в умовах збройного конфлікту, що продовжується та періодично загострюється.

ВОДНОЧАС МИ:

- **звертаємо увагу** на виклики та ризики непрофесійної реалізації діалогових ініціатив;
- **застерігаємо**, що як відсутність діалогу, так і його неякісне втілення, особливо на національному рівні, можуть спричинити ретравматизацію людей, посилити поляризацію в суспільстві, скомпрометувати саму ідею порозуміння в Україні – і бути використаними для дестабілізації ситуації та нанесення шкоди інтересам країни.

1 Ми керуємось таким визначенням: «Фасилітований діалог – це спеціально підготовлений груповий процес професійно підтримуваної комунікації, який відбувається за допомогою ведучих – фасилітаторів. Діалог має на меті поліпшення розуміння і стосунків між учасниками та, в деяких випадках, – ухвалення рішень у спосіб, що передбачає рівну можливість учасників зустрічі висловлювати власні думки в безпечному просторі». Аналітична записка «Як інтегрувати діалог у процеси перехідного правосуддя в Україні. / І. Брунова-Калісецька, Т. Кисельова, О. Мартиненко. — Київ, 2020. — С. 6, <https://md.ukma.edu.ua/wp-content/uploads/2020/09/Policy-paper-How-to-Integrate-Dialogue-into-TJ-2020.pdf>.

ІНІЦІАТОРИ ЗАЯВИ:

1. **Безхлібна Наталія**, медіаторка, фасилітаторка, голова групи з розробки платформи з вирішення спорів в Україні онлайн
2. **Валенса Ганна**, фасилітаторка, медіаторка, психотерапевтка, спеціалістка з навчання дорослих та філософської практики
3. **Ейгельсон Ірина**, конфліктолог, фасилітатор, член Східноєвропейської мережі Глобального партнерства із запобігання збройним конфліктам.
4. **Єлігулашвілі Максим**, фасилітатор, дизайнер освітніх продуктів, член правління ІМІП, експерт PROSOCIMUM
5. **Калениченко Тетяна**, соціолог релігії, фасилітаторка, аналітикиня, координаторка ініціативи «Діалог у дії»
6. **Каневська Владислава**, фасилітаторка, медіаторка, почесний член Національної асоціації медіаторів України
7. **Кисельова Тетяна**, голова Центру досліджень медіації та діалогу Національного університету «Києво-Могилянська академія»
8. **Коваль Роман**, голова правління ГО «Інститут миру і порозуміння»
9. **Копіна Альона**, медіаторка, фасилітаторка, ведуча ініціативи «Лабораторія мирних рішень»
10. **Мітьков Олександр**, медіатор, фасилітатор діалогів, тренер з відновних практик.
11. **Овчаренко Олег**, фасилітатор, ведучий ініціативи «Україна активна. Загоєння минулого» МГО «Основи свободи»
12. **Петрова Світлана**, медіаторка, фасилітаторка, голова правління Центру права та посередництва, членкиня правління Національної асоціації медіаторів України
13. **Проценко Діана**, медіаторка, фасилітаторка діалогів, Президент ГО «Національна асоціація медіаторів України», викладач ФПвН НаУКМА

Спираючись на досвід та багаторічну практику роботи з трансформації конфліктів, пропонуємо у процесі розробки державних політик та організації заходів, зокрема спрямованих на деокупацію та реінтеграцію ТОТ, враховувати такі **ПРИНЦИПИ ТА ПІДХОДИ:**

1. Щодо географічного охоплення: важливо спрямовувати політики та практичну роботу щодо зменшення поляризації в суспільстві, підвищення рівня критичного мислення та соціальної згуртованості, формування інклюзивної національної ідентичності тощо на комплексне охоплення населення всієї території України, адже гібридна війна точиться на всій території країни та за її кордонами.

2. Щодо відмінності правозахисного та діалогового підходів: обидва ці підходи є невід'ємними й рівнозначними складовими розбудови миру; вони мають свої завдання, функції та інструменти і спрямовані на роботу з різними проявами збройних конфліктів. Ці підходи можуть поєднуватися у конкретних політиках та ситуаціях, щоб посилювати і доповнювати одне одного. Важливо розуміти відмінності цих підходів і залучати відповідних фахівців в залежності від завдань конкретного процесу.

3. Щодо діалогу в умовах гібридної війни: при розробці та імплементації зазначених політик необхідно дотримуватися принципу «Не завдай шкоди» з урахуванням умов гібридної війни, а саме: стратегічно планувати проекти та ініціативи; моніторити їхнє поточне виконання з можливістю корегування в процесі; прораховувати наслідки будь-яких дій та уникати заходів, які можуть посилити загрози для територіальної цілісності та суверенітету України, збільшити поляризацію й викликати конфлікти в суспільстві. Особливу увагу слід звертати на запобігання політичним маніпуляціям та на викривлення інформації, зокрема щодо діалогів.

4. Щодо питання «Діалог кого з ким?»: важливо розуміти, що діалог як інструмент не вичерпується комунікацією між жителями територій, підконтрольних та невідконтрольних уряду України, або переговорами в рамках Тристоронньої контактної групи, а має широке застосування в усіх

сферах суспільно-політичного життя всієї України для пошуку порозуміння в суспільстві щодо питань національної ідентичності, впровадження реформ, історичної пам'яті, вектору розвитку країни тощо.

5. Щодо принципів діалогу: в зазначених політиках, а також у діалогах, які проводяться державними органами, міжнародними організаціями, громадянським суспільством, важливо дотримуватись принципів фасилітованого діалогу, а саме:

- ставити за мету перш за все покращення розуміння та стосунків між учасниками діалогового процесу – це важливіше за досягнення конкретної згоди чи ухвалення рішення;
- забезпечувати рівну можливість учасників діалогу висловлювати власні думки у безпечному просторі;
- забезпечувати інклюзивність процесу діалогу, залучати всіх зацікавлених громадян та представників груп, які зазнали різного впливу конфлікту, зокрема інформаційного, гуманітарного, психологічного та інших;
- створювати умови конфіденційності та безпеки як процесу, так і учасників, ініціаторів та фасилітаторів у разі потреби;
- приділяти достатньо уваги та виділяти достатньо ресурсів для організації якісного процесу, беручи відповідальність за його наслідки й результати.

6. Щодо відмінностей діалогу від інших публічних подій: варто відрізнити фасилітований діалог від інших форматів публічних подій (круглих столів, презентацій, дискусій, консультацій тощо), які не можна називати «діалогами» за відсутності дотримання принципів діалогу, відповідної підготовки заходу та професійної фасилітації.

7. Щодо професійної підтримки політик розбудови миру і процесу діалогу: дотримання зазначених вище принципів можливе за умови професійного підходу до планування, організації та проведення діалогу, який на сьогодні здатна забезпечити спільнота фасилітаторів діалогу в Україні.

ПІДТРИМАТИ:

<https://forms.gle/JBcEiPZXNM3ZWdx5>

Якщо ви підтримали цю заяву, заохочуємо вас розмістити її на сайті своєї організації.

Зв'язатися з нами: dialogue.co.ua@gmail.com

ЗАЯВУ ПІДТРИМАЛИ:

Bagh Jean	Rotary Club Kyiv Advance
Foreman Anthony	Peaceful Change initiative
Griffon Alice	CMI
Kuzio Taras	National University of Kyiv Mohyla Academy
Novytska Tetyana	Mediation of partnership
Romanenko Yuliia	University of Opople
Shuhai Alla	NaUKMA
Voroshkov O.L.	NGO Humanitarian council
Агафонова Олена Олексіївна	БО «БФ Реалізації ідей», ГС «Асоціація ОГС Луганської області»
Багінський Андрій Владиславович	КПІ ім. Ігоря Сікорського
Богінська Ірина Валентинівна	Викладач
Вайсбанд Алла Семенівна	Німецько-українсько-білоруське товариство «Європа без кордонів»
Видиш Олексій Олексійович	Громадський активіст
Войтюк Тетяна Вікторівна	ГО «Твори Добропілля»
Волошина Вероніка Валеріївна	ГО «Миротворчий Простір «Вільна»», Придніпровський центр медіації
Волошина Катерина Віталіївна	Центр Права та Посередництва
Гоменюк Ганна	МБФ Карітас України
Григор'єва Вікторія	Донецький державний університет управління
Гусєва Катерина	Одеська Обласна Група Медіації
Доцяк Анна Євгенівна	
Касянчук Ольга Михайлівна	
Коваль Єлизавета	ГО «Інститут миру і порозуміння»
Козелецький Павло Іванович	ФОП Козелецький П.І.
Кондратенко Альона Володимирівна	ГО «Агенція дієвих змін»
Конрад Тетяна	Центр розвитку людини Evolution
Корабльова Ольга	ГО «Інститут миру і порозуміння»
Королевська Юлія	НДІ історичної урбаністики
Костенко Олена Сергіївна	ГО «Фонд розвитку громади», Краматорськ
Кричина Анжела	Ліга медіаторів України
Куніцин Нікіта Максимович	АО «Армадум Груп»
Лозова Лідія Ярославівна	«Дух і літера»
Лукач Ростислав Володимирович	ГО «Ротарі-клуб «Київ-Столиця»»
Лукаш Олена Вікторівна	ГО «ЦЕНТР ПСИХОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ «РАЗОМ»»
Ляшенко Олександра	KROK University
Мартиненко Олег Анатолійович	Українська Гельсінська спілка з прав людини
Мудрак Наталія	Intellectum Arti
Наровська Катерина Борисівна	
Осипчук Анна Дмитрівна	Школа політичної аналітики НаУКМА
Паніна Ірина Геннадіївна	Донецький національний університет імені Василя Стуса
Пугачова Марина Вікторівна	ГО «Маріупольська асоціація жінок «Берегиня»»
Рузанова Ольга Петрівна	Криворізька загальноосвітня школа 119
Русєва Ольга Миколаївна	ГО ІВК Україна
Салахова Яна Вадимівна	ГО «Театр змін»
Самко Аліна Анатоліївна	Ліга медіаторів України
Середа Вікторія	УКУ
Сорока Юлія Георгіївна	Доктор соціологічних наук, професор кафедри соціології ХНУ імені В.Н. Каразіна
Старовойтова Анжела Миколаївна	Мережа фасилітаторів діалогів
Суслов Антон Ігорович	Школа політичної аналітики НаУКМА
Сухойван Вікторія Ігорівна	
Тараненко Анна	NAUKMA
Теміров Юрій Тешабайович	Донецький національний університет імені Василя Стуса
Терещенко Інна	Одеська Обласна Група Медіації
Тимченко Ліліана Олексіївна	Київський університет імені Бориса Грінченка
Черняк Юлія Аркадіївна	ГО «Центр права та посередництва»
Чирва Яніна Вікторівна	Адвокат, м. Покровськ
Чорногуб Наталія Петрівна	ГО «Асоціація відкритих даних»
Шавьолкіна Марина Євгеніївна	Медіаторка, адвокатка